

загальних фондів державного і відповідних місцевих бюджетів, прослідкувати використання цих коштів із загального «казана» було неможливим. Таким чином, цільове призначення екологічного податку було знехтуване. Закон України від 24 грудня 2015 року «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо цільового спрямування екологічного податку» [3], реанімував функціонування спеціального фонду охорони навколишнього природного середовища як складової місцевих бюджетів. Законом передбачається, що 80% екологічного податку зараховуватиметься до спеціального фонду місцевих бюджетів, а 20% – до загального фонду державного бюджету.

З одного боку варто говорити про позитивні зміни що потенційно можуть дати ефект в середньостроковому та довгостроковому термінах так як згідно закону Кошти місцевих, Автономної Республіки Крим і Державного фондів охорони навколишнього природного середовища можуть використовуватися тільки для фінансового забезпечення здійснення природоохоронних заходів, включаючи захист від шкідливої дії вод сільських населених пунктів та сільськогосподарських угідь, ресурсозберігаючих заходів, у тому числі наукових досліджень з цих питань, ведення державного кадастру територій та об'єктів природно-заповідного фонду, а також заходів для зниження забруднення навколишнього природного середовища та дотримання екологічних нормативів і нормативів екологічної безпеки, для зниження впливу забруднення навколишнього природного середовища на здоров'я населення [3].

Водночас, як свідчить досвід попередніх років, використання коштів спецфонду назвати раціональним також складно. Мало місце як накопичення невикористаних коштів на рахунках, так і нецільове їх використання розпорядниками на місцях, викликане, зокрема, і постійним дефіцитом бюджетів.

Поступове збільшення обсягу надходжень аналізованого періоду вказує на позитивні зрушення у проблематиці фіскальної суті екологічного податку. Тепер необхідно створити необхідний механізм ефективного менеджменту коштами, що мобілізуються за його допомогою.

Проблема наповнення природоохоронного спецфонду коштами шляхом функціонування екологічного податку та доцільне їх використання задля екологічного розвитку регіону, що передбачатиме покращення стану навколишнього середовища, зменшення рівня його забруднення та дослідження шляхів запобігання завданню шкоди і досі залишається актуальним та потребує подальшого детального вивчення.

Література:

1. Аналітична довідка про виконання бюджету Вінницької області за 2012-2015 роки.
2. Закон України від 24.12.2015 № 909-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році»
3. Закон України від 24.12.2015 № 918-VIII «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо цільового спрямування екологічного податку»

Андрій Швачук

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: кан. екон. наук, ст. викладач Угрин В.В.

СУТНІСТЬ АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ ТА ЗБОРІВ В УКРАЇНІ

Податкова система України є важливим державним інструментом регулювання національної економіки, а тому має адекватно відповідати її рівню і особливостям розвитку. Проте, недостатньо ефективний вплив податкової системи на соціально-економічне середовище свідчить про неможливість якісного виконання нею своїх функцій без відповідного реформування.

Незадовільне виконання фіскальних завдань і низький рівень податкової дисципліни, порушення принципів економічної ефективності і соціальної справедливості спричиняє невідповідність вітчизняної системи оподаткування класичним для ринкової економіки регулюючим впливам. Значно ускладнюють стан справ у податковій сфері постійні спроби поспішного і необґрунтованого податкового регулювання шляхом безперервного коректування податкового законодавства.

Відтак є очевидним, що для вирішення накопичених у податковій сфері суперечностей об'єктивно необхідним вважаємо проведення послідовного і науково обґрунтованого реформування податкової системи України в частині здійснення адміністрування податків з метою підвищення його ефективності.

Адміністрування податків і зборів є динамічним процесом. Якість його виконання характеризує діяльність органів державної фіскальної служби, з використанням визначеного інструментарію з реалізації державної податкової політики щодо здійснення митно-податкового контролю. До того ж це особливий вид податкової діяльності, постійна й необхідна її складова, організація якої зумовлена, у першу чергу, потребами державної фіскальної політики.

Так, А. О. Селіванов розглядає адміністрування податків як «правовідносини, що складаються у сфері здійснення уповноваженими державними органами заходів з погашення податкового боргу і передбачають застосування методів владно-примусового характеру до платників податків». Тобто цим науковцем обґрунтовується так зване «вузьке» розуміння категорії, яка досліджується (по суті в значенні діяльності з примусового стягнення не своєчасно чи не в повному обсязі сплачених податків і зборів) [1].

В. Л. Андрущенко розглядає категорію податкового адміністрування взагалі з позицій соціального управління, а саме як «управління людьми і подіями у сфері оподаткування через ієрархічно структуровані рішення представницьких органів та дії відповідних виконавчо-владних установ»[2]. Безумовно, основним учасником процесу адміністрування податків та зборів є людина, яка безпосередньо бере участь в економічних відносинах з державою з приводу формування централізованих фондів грошових коштів держави через сплату податків та зборів.

В. В. Барабанова під адмініструванням податків розуміє не тільки управлінську діяльність публічно-правового характеру податкових і митних органів щодо формування державних доходів, а й суб'єктів господарювання з метою реалізації положень податкового кодексу [3, с. 28].

Адміністрування податків, зборів, митних платежів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (далі - єдиний внесок) та інших платежів відповідно до законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи (далі - податків, зборів, платежів) - це сукупність рішень та процедур контролюючих органів і дій їх посадових осіб, що визначають інституційну структуру податкових та митних відносин, організують ідентифікацію, облік платників податків і платників єдиного внеску та об'єктів оподаткування, забезпечують сервісне обслуговування платників податків, організацію та контроль за сплатою податків, зборів, платежів відповідно до порядку, встановленого законом [4].

Механізм, за допомогою якого здійснюється адміністрування податків, зборів (обов'язкових платежів) включає в себе цілі, функції, принципи, методи управління процесом справляння податків і зборів. Завдяки адмініструванню податків, зборів (обов'язкових платежів) достатньою мірою забезпечується дієвість та функціонування самої системи адміністрування, яка, у свою чергу є складовою податкової системи держави. Це можна підтвердити, посилаючись на визначення вітчизняного вченого В. М. Мельника, у наукових працях якого виокремлено підсистему адміністрування податків, але в складі цілої податкової системи [5, 77]. Крім того, за визначенням універсального енциклопедичного словника системою можна назвати внутрішню впорядковану структуру елементів, яка

становить цілісність, сукупність організаційних засад, норм та правил, обов'язкових для певної галузі; сукупність способів дії (метод)

Як економічна категорія система адміністрування податків і зборів – це сукупність постійних, систематичних та безперервних внутрішніх відносин між адміністраторами і підконтрольними суб'єктами, зовнішнім середовищем щодо повноти забезпечення податкових надходження до зведеного бюджету.

Література:

1. Селіванов А. О. Адміністрування податків: нові проблеми в адміністративному та фінансовому праві України / А. О. Селіванов // Право України. – 2002. – № 2. – С. 34-38.

2. Андрущенко В. Л. Фіскальне адміністрування як наука і мистецтво / В. Л. Андрущенко // Фінанси України. – 2003. – № 6. – С. 28

3. Барабанова В. В. Сучасний стан адміністрування податків / В. В. Барабанова // Матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції "Динаміка еволюції людського інтелекту, етико-естетичного сприйняття світу та художньої творчості" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://icr-ua.com/ru/node/1059>

4. Податковий кодекс України від 02.12.2010 року № 2755-VI, зі змінами та доповненнями від 01.04.2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

5. Мельник В. М. Оподаткування: наукове обґрунтування та організація процесу: [Монографія] / Мельник В. М. – К.: Комп'ютерпрес, 2006. – С. 121.

Христина Шеремета

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: кан. екон. наук, доцент Заклекта-Берестовенко О.С.

ФІСКАЛЬНА ТА РЕГУЛЮЮЧА РОЛЬ АКЦИЗНОГО ПОДАТКУ

Специфічні акцизи є не тільки одним з найважливіших фіскальних інструментів, але й засобом регулювання соціально-економічних процесів. Роль акцизного податку визначається можливістю впливу на виробництво та споживання алкоголю, тютюну, транспортних засобів та паливо-мастильних матеріалів. Значна кількість неякісних підакцизних товарів на вітчизняному ринку та часті випадки незаконного ввезення зазначених товарів в Україну свідчать про недостатній рівень державного регулювання вітчизняного ринку зазначеної продукції. З цієї причини механізми акцизного оподаткування потребують посиленої уваги з боку науковців та актуалізують обрану тему дослідження.

Фіскальний потенціал специфічних акцизів є одним з найпотужнішим завдяки тому, що вони застосовуються переважно до товарів з низькою ціновою еластичністю попиту. Диференціюючи податкові ставки, держава отримує можливість впливу на розвиток виробництва і сфери послуг, а також здійснювати рівномірний розподіл податкового навантаження на різні соціальні верстви населення, причому у платників не формується так зване «фіскальне відчуття» не лише у порівнянні з прямими податками, а й з іншим непрямим податком – податком на додану вартість. Тобто сплата податку відбувається менш помітно для платника, оскільки відбувається шляхом включення в ціну певного виду товару [1, с. 31].

Про фіскальне значення акцизного податку свідчать обсяги його надходжень до Державного бюджету України. Так, у 2015 році обсяги надходжень акцизного податку з вироблених в Україні підакцизних товарів склали 38,8 млрд. грн., що на 8,5 млрд. грн. більше, ніж у 2014 році. Окрім того, поступлення даного платежу з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю підакцизних товарів становили 7,7 млрд. грн., а від ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції) – 1,6 млрд. гривень. На надходження акцизного податку у 2015 році вплинули такі фактори, зокрема, як збільшення обсягів виробництва виноробної продукції, у т.ч. вин виноградних – на 6,9 відс.,